

CHEMILUMINISCENČNÍ TEST

- **MEM:** **1ml** zásobního MEMu + **9ml** destil. H₂O
upravit pH – přidat **50μl** NaHCO₃
- **Luminol:**
70μl NaHCO₃ + **50μl** 0,1 M luminolu + **450μl** připraveného MEMu
- **Luminol 2:**
60μl luminolu naředěného výše + **250μl** připraveného MEMu
- **Pipetovací schéma:**

AKTIVITA	řádky	MEM	luminol	škrob	krev
SPONTÁNNÍ	B,C,D	85 μl	10 μl	x	10 μl
STIMULOVANÁ	E,F,G	75 μl	10 μl	10 μl	10 μl

SPONTÁNNÍ

B

C

D

MEM

85 μ l

luminol

10 μ l

škrob

x

krev

10 μ l

STIMULOVANÁ

E

F

G

MEM

75 μ l

luminol

10 μ l

škrob

10 μ l

krev

10 μ l

AKTIVITA	řádky	MEM	luminol	škrob	krev
SPONTÁNNÍ	B,C,D	85 μ l	10 μ l	x	10 μ l
STIMULOVANÁ	E,F,G	75 μ l	10 μ l	10 μ l	10 μ l

FAGOCYTOZA

O.Tichá, FNuSA

Fagocytóza je proces pohlcení a degradace částic větších než 0,5 μm .

→ pohlceným materiálem mohou být cizorodé bakterie, poškozené či odumřelé buňky či jejich části, minerální částičky, atd.

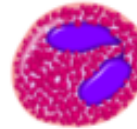

FAGOCYTUJÍCÍ BUŇKY

neutrofil

eosinofil

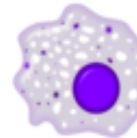
basofil

monocyt

makrofág

dendritická b.

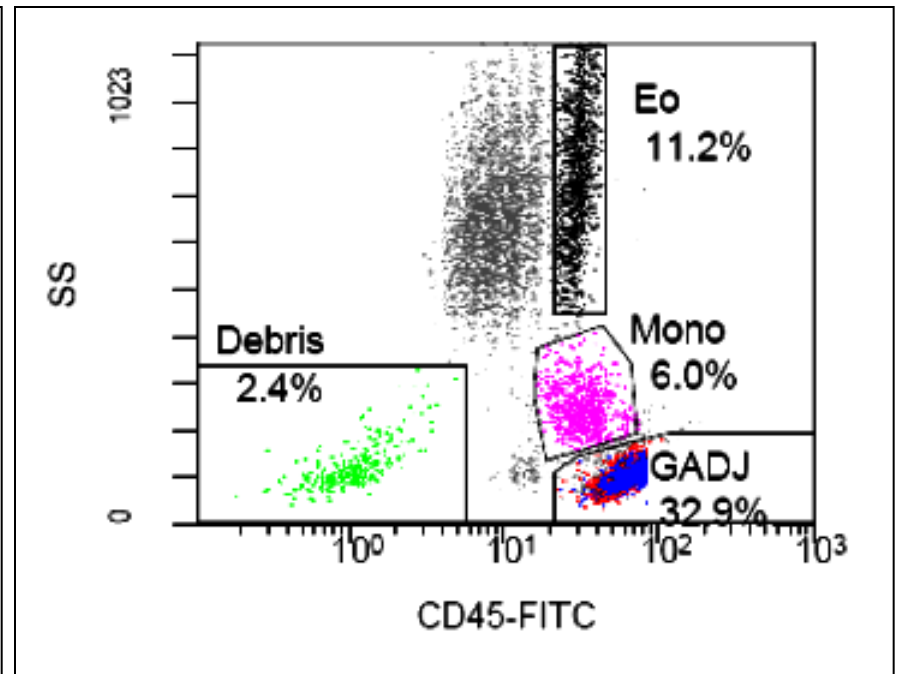
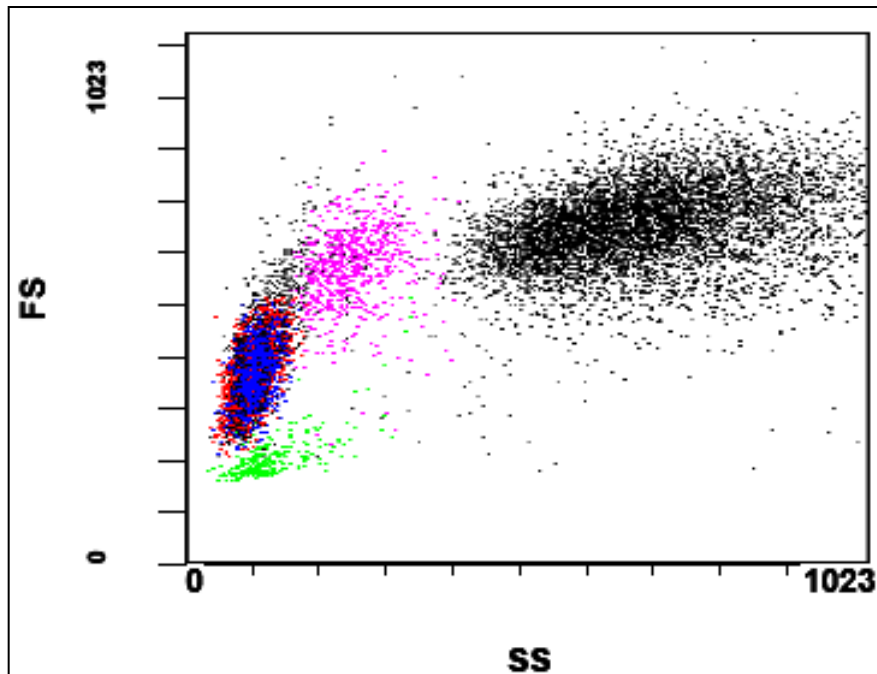

V periférii je cca 7% celkového množství fagocytů, zbytek je v kostní dřeni, odkud se průběžně vyplavují a zároveň doplňují.

KREVNÍ DIFERENCIÁL

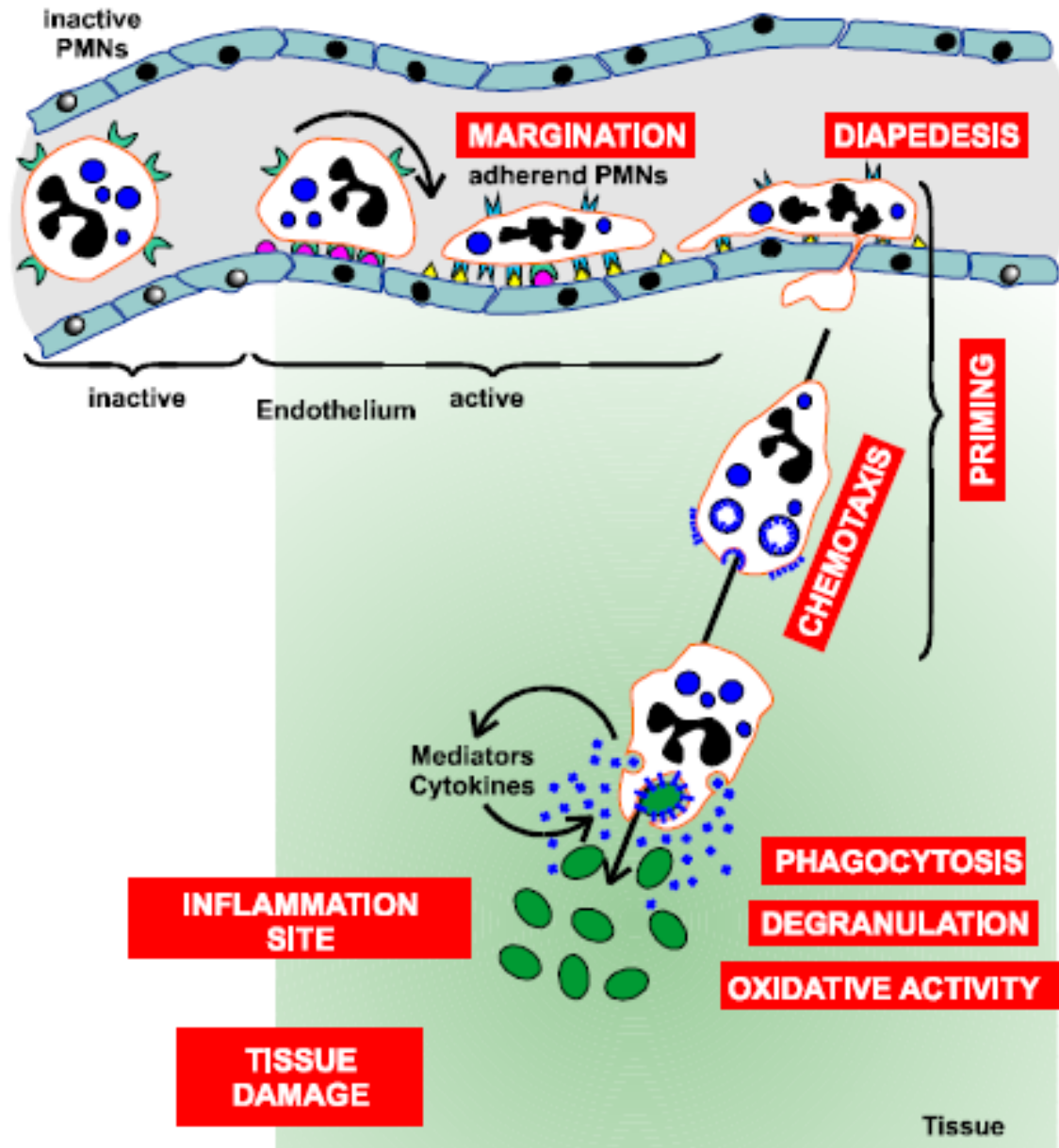
- využití průtokové cytometrie
- s mAb nebo bez nich
- granulocyty tvoří 40-65% všech leukocytů periferní krve

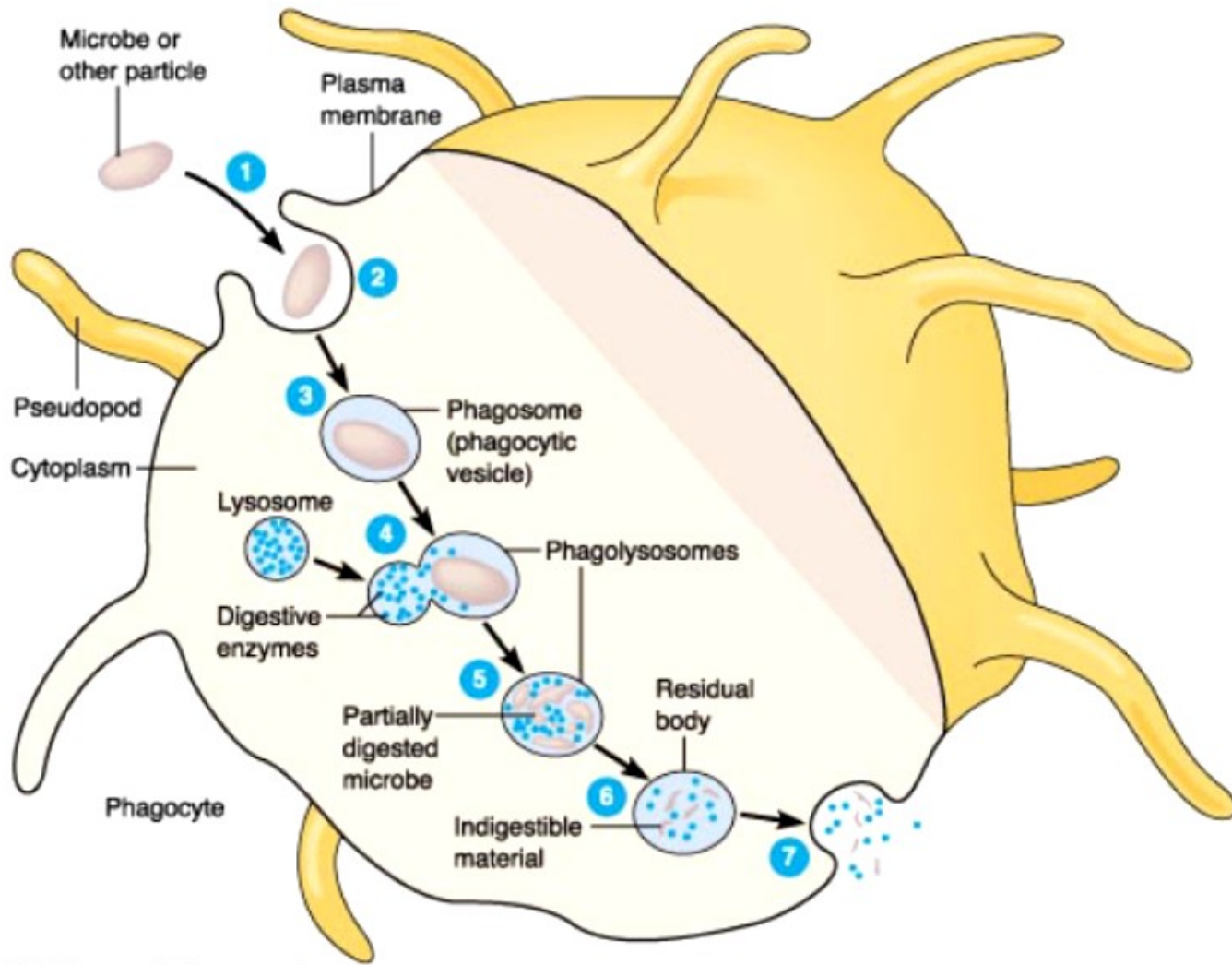

PRŮBĚH FAGOCYTÓZY

- ADHEZE („rolling“) → cytometrie – exprese LAD1, LAD2
- EXTRAHAZACE A DIAPEDÉZA
- ROZPOZNÁNÍ OPONIZOVANÝCH ČÁSTIC
- CHEMOTAXE → test migrace pod agarózou
- INGESCE → fagocytóza mikroorganismů nebo inertních částic
- DIGESCE - mechanismus nezávislý na kyslíku
  - mikrobicidní test, detekce enzymů
  - mechanismus závislý na kyslíku
    - mikrobicidní test, NBT, INT, detekce myeloperoxidázy, chemiluminiscenční test, „burst“ test

- 1 Chemotaxis and adherence of microbe to phagocyte.
- 2 Ingestion of microbe by phagocyte.
- 3 Formation of a phagosome.
- 4 Fusion of the phagosome with a lysosome to form a phagolysosome.
- 5 Digestion of ingested microbe by enzymes.
- 6 Formation of residual body containing indigestible material.
- 7 Discharge of waste materials.

(a) Phases of phagocytosis

ROZPOZNÁVACÍ MECHANISMY FAGOCYTŮ

Fagocyty jsou schopné rozpoznat struktury, které se nacházejí na povrchu mikroorganismů, ale ne na buňkách vlastních. Tyto struktury jsou evolučně konzervované, sdílené různými mikroorganismy a nezbytné pro jejich život.

Příklady:

- **LPS** (G-bakterie), **peptidoglykany** (G+ bakterie), **glukany a manany** (kvasinky a plísně)
- **Opsoniny** – komplementové fragmenty (C3b), protilátky (Fc fragment)
- **Fosfolipidy** - na povrchu vlastních apoptotických buněk (za normálních okolností se nacházejí výhradně na vnitřní straně membrány)

PRO ROZPOZNÁNÍ RŮZNÉ DRUHY RECEPTORŮ

Pro rozpoznání charakteristických mikrobiálních nebo apoptotických komponent slouží fagocytům různé druhy receptorů:

- **manózové receptory** rozeznávající cukerné struktury na povrchu bakterií a některých virů
- scavengerové receptory – rozeznávají acetylované LDL
- chemotaktické receptory (fMLP)
- **Toll-like receptory**
- **komplementové receptory**
- **Fc receptory**

RESPIRAČNÍ VZPLANUTÍ

Stimulace povrchové membrány fagocytů

– **aktivace NADPH oxidázy** –

zvýšená spotřeba kyslíku a jeho přeměna na reaktivní kyslíkové deriváty

O_2^- ... superoxidový anion

H_2O_2 ... peroxid vodíku

$^1O_2$ ... singletový kyslík

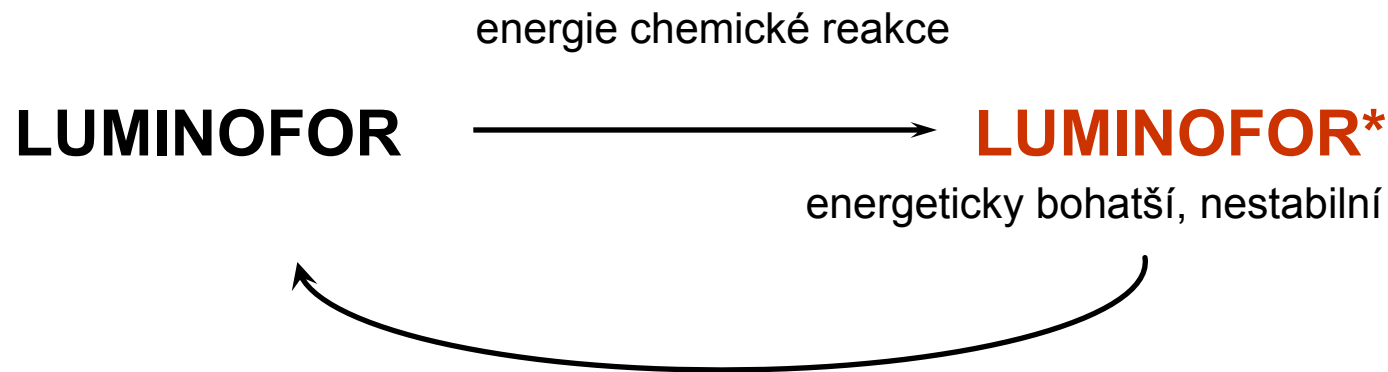
HOCl ... kyselina chlorná

OH $\cdot$ ... hydroxylový radikál

DETEKCE KYSLÍKOVÝCH DERIVÁTŮ VZNIKLÝCH V PROCESU RESPIRAČNÍHO VZPLANUTÍ

Zesílení přirozené chemiluminiscenční aktivity fagocytů
přídavkem luminoforu.

Uvolnění přebytečné energie ve formě světelných kvant
registrovatelných fotonásobičem luminometru.

TEST CHEMILUMINISCENCE

- **Fagocytující buňky**

plná krev

izolované polymorfonukleární buňky

- **Luminofory**

luminol (5-amino-2,3-dihydro-1,4-phtalazinedione)

lucigenin (bis-N-methylacridinium nitrát)

- **Aktivita**

spontánní

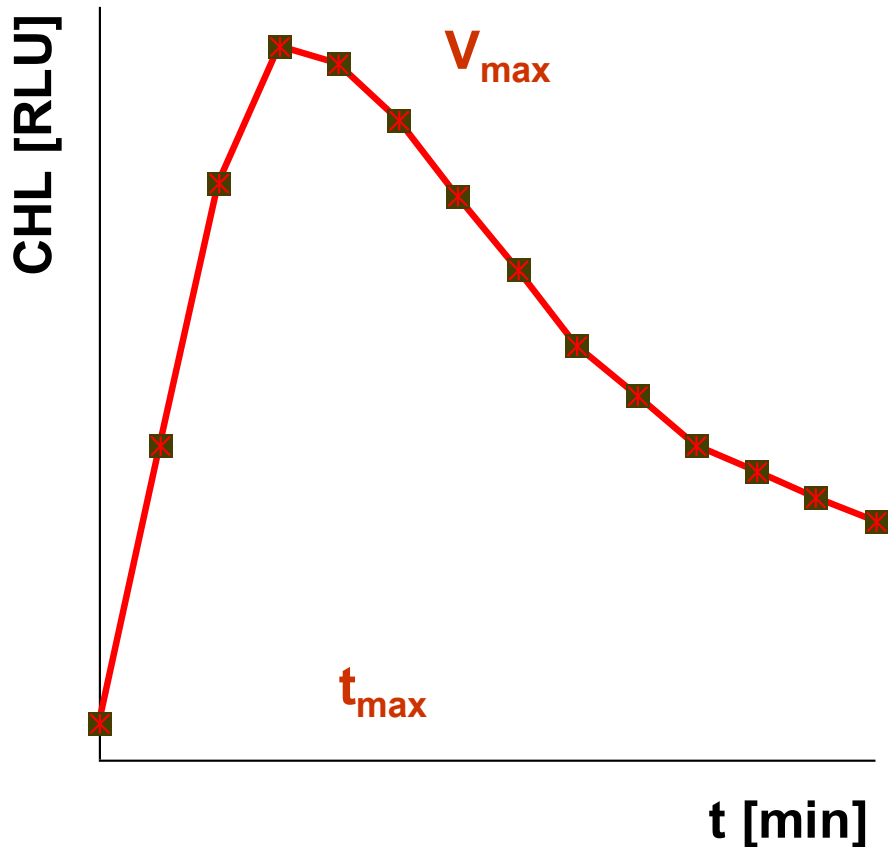
stimulovaná

- **Stimulátory**

korpuskulární: škrob, opsonizovaný zymoza

solubilní: phorbol myristát acetát

KINETIKA RESPIRAČNÍHO VZPLANUTÍ

- V_{max} ... maximální produkce fotonů
- t_{max} ... čas nutný k dosažení maximální produkce fotonů
- **Hodnota integrované plochy pod křivkou** ... vyjádření celkového množství fotonů vyprodukovaných systémem za definovaných podmínek

PRACOVNÍ POSTUP

- Odběr venózní krve do heparinu (5j heparinu/1ml krve). Krev 30 min inkubovat v termostatu při 37°C. Materiál zpracovat do 120 min po odběru.
- Krev vyšetřit hematologicky (celkový počet leukocytů, KO).
- U každého pacienta vyšetřit: spontánní aktivitu (bez stimulace) i stimulovanou aktivitu (stimulace 1% rýžovým škrobem).
- Pipetovací schéma:

AKTIVITA	řádky	MEM	luminol	škrob	krv
SPONTÁNNÍ	B,C,D	85 µl	10 µl	x	10 µl
STIMULOVANÁ	E,F,G	75 µl	10 µl	10 µl	10 µl

- Měření chemiluminiscence luminometrem ve 3 minutových intervalech po dobu 45 min při teplotě 37°C.
- Hodnocení výpočtem integrované plochy pro spontánní i stimulovanou aktivitu a její přepoččet na 10^5 fagocytujících buněk.
- Výpočet indexu metabolického vzplanutí (IMV).
- Klinický význam vyšetření:
  - diagnostika chronické granulomatózy (defekt NADPH oxidázy)
  - defekt myeloperoxidázy (srovnání chemiluminiscence lucigenin-luminol)
  - vliv léčiv na fagocytózu
  - septické stavy

DALŠÍ VYŠETŘENÍ FAGOCYTÓZY

- **MIKROBICIDNÍ TEST**

- sledování schopnosti fagocytů pohlcovat a usmrcovat živé kvasinky; usmrcené kvasinky se z fagocytů uvolní deoxycholátem a jejich množství se určí obarvením methylenovou modří

- **NBT (INT) TEST**

- při aktivaci fag. vznikají kyslíkové deriváty (peroxid vodíku, superoxidový radikál) – tato aktivita je hodnocena redukcí tetrazoliových solí;
- bezbarvý roztok soli proniká při fagocytóze do buňky, kde je redukován na nerozpustný barevný formazan; při extrakci měřitelný spektrofotometricky.

NBT = nitrobluetetrazolium

INT = iodonitrotetrazolium

KLINICKÝ VÝZNAM FAGOCYTÓZY

- **Správná funkce** fagocytů je pro organismus nezbytná!!!
(hlídání adekvátnost zánětlivé reakce na cizorodou částici: cizorodá vs. vlastní)
- Naopak **hyperaktivace fagocytů** – problémy:
poškození okolních buněk a tkání reaktivními metabolity a proteolytickými enzymy
- **Deficience** ve funkcích fagocytů = těžký průběh banálních infekcí
příklad: **CGD** (chronická granulomatóza) –
defektní NADPH oxidáza (častá bakteriální a fungální onemocnění)

